

Boston Terriër , Engelse en Franse Bulldog.

Tekst: Elian Hattinga van 't Sant

Rassen die uiterlijk op elkaar lijken, zijn lang niet altijd nauw verwant, zo blijkt uit DNA onderzoek. De Boston Terriër en de Engelse en Franse Bulldog zijn dat echter wel (Parker 2012). Ook al wordt in de FCI standaard chauvinistisch een Franse afkomst geclaimd, de Franse Bulldog is oorspronkelijk een Engelsman. Dat geldt ook voor de Amerikaanse Boston Terriër, die afgezien van zijn langere poten en minder compacte bouw oppervlakkig gezien een broertje van de Franse Bulldog zou kunnen zijn.

Bull baiting

Bulldoggen ontlenen hun naam aan een in het verleden bijzonder populaire Engelse sport, *bull baiting* (bullebijten). Al in de Middeleeuwen liet men ter vermaak honden met wilde of gevaarlijke dieren, zoals beren en stieren, vechten. Onder de Engelse vorsten Hendrik VIII (1509-1547) en Elizabeth I (1558-1603) was dit aanvankelijk vooral een vermaak voor de elite. Er werden oorspronkelijk grote honden voor gebruikt die hun tegenstanders beten waar ze maar konden.

Gaandeweg ontwikkelde het *bull baiting* zich in de eeuwen daarna tot een echte volkssport, waarbij stevig kon worden gewed. Er kwamen hierdoor steeds meer regels waaraan *baiting* moest voldoen.

Neus

Bij het *bull baiting* werd een stier – op marktplaatsen of in speciaal gebouwde theaters - met een ongeveer vijf meter lang touw om zijn hals aan een paal of een ring in de grond gebonden, zodat hij net genoeg bewegingsruimte had om te draaien. De hoogste waardering kregen honden die zich wisten vast te bijten in de neus van de stier en niet loslieten totdat de stier de strijd opgaf. De gek van pijn geworden stier probeerde eerst met veel geweld de hond van zich af te schudden. Honden die daarbij loslieten, vlogen daardoor soms tot tien meter hoog door de lucht en vielen te pletter. Dit had weer tot gevolg dat mensen de honden probeerden op te vangen om hun val te breken.

Bloederig spektakel

Stieren die vaker voor *baiting* werden gebruikt, leerden al snel hun kop heel laag te houden om zo hun neus te beschermen en honden op de horens te kunnen nemen. Daarom begon men honden te trainen om de stier kruipend te benaderen. Vervolgens werden er soms, om de stier weer meer kansen te bieden, speciale kuiltjes in de grond gemaakt waar hij zijn neus in kon stoppen. Hierdoor werd de kans weer groter dat de hond in de horens terecht kwam en zou worden opengereten of in de lucht geslingerd. *Bull baiting* kon dus een enorm opwindend en bloederig spektakel opleveren. Gezien het succes van deze ‘bloedsport’ viel dit bij velen in de smaak.

Centenbakkie

In het begin werden allerlei soorten honden gebruikt voor het *bull baiting*. Voornaamste eis was dat ze niet te bang waren om de stier aan te vallen. Doordat echter gaandeweg steeds meer de nadruk op het vastbijten in de neus van de stier kwam te liggen, begon men honden te

selecteren die daarvoor ook fysiek de juiste papieren hadden: honden die niet te groot waren met sterke kaken en een forse onderbeet. Door het 'centenbakkie', waarbij de tanden van de vooruitstekende onderkaak niet zoals normaal aansloten op de tanden van de bovenkaak, kwam de neus namelijk achter de ondertanden te liggen. Hierdoor was het gemakkelijker voor een hond om te ademen terwijl hij zich ergens in had vastgebeten.

Wet

Niet iedereen was gecharmeerd van het bloedige spektakel waarbij stieren gemolesteerd werden en tal van honden bezweken aan gruwelijke verwondingen. Bij de adel en elite raakte het *bull baiting* eind 17^e eeuw uit de mode nadat koning James II er zijn afkeuring van had laten blijken. Bij het gewone volk bleef de sport echter ongekend populair. Het duurde tot 1835 eer er een wet – de *Cruelty to Animals Act* - werd aangenomen door het Britse parlement waarmee mishandeling of een wrede behandeling van gedomesticeerde dieren strafbaar werd gesteld. Dat betekende het einde van het in het oog lopende *bull baiting* en een verschuiving naar de gemakkelijker verborgen te houden hondengevechten.

Nationaal symbool

Daarmee was de bulldog tot uitsterven gedoemd. Hij werd echter nieuw leven ingeblazen toen rond men rond 1860 schoonheidswedstrijden voor honden begon te houden en men daarvoor weer bulldoggen begon te fokken. Bulldoggen waren namelijk ook om een andere reden geliefd in Engeland: ze waren door hun stabiele karakter, betrouwbaarheid, moed en vasthoudendheid een nationaal symbool naast John Bull, die – zoals Uncle Sam voor Amerika - sinds eind 18^e eeuw in politieke cartoons de verpersoonlijking van het Britse Rijk was.

Transformatie

De bulldoggen die ooit voor *bull baiting* waren gebruikt waren meestal geen lieverdjes. In 1845 werden ze nog omschreven als nauwelijks trainbaar en alleen geschikt om te vechten. Het waren sterke, goed geproportioneerde, atletische, middelgrote honden.

Doordat er na 1860 echter gefokt werd voor hondenshows onderging de bulldog al snel een enorme transformatie wat betreft uiterlijk en gedrag. Er werd nu immers alleen geselecteerd op bulldoggen die geschikt waren voor een nieuwe carrière als show- en gezinshond. Er is wel gesuggereerd dat daartoe de bij de elite als schoot- en familie hond enorm populaire en uiterst vriendelijke mopshond is ingekruist, maar uit globaal DNA onderzoek komt dit niet naar voren. Wellicht zal meer onderzoek hierover in de toekomst uitsluitsel geven.

Aangezien er geen rasstandaard bestond, werden op de shows aanvankelijk alle op een bulldog lijkende honden met een onderbeet en een brede kop als bulldog ingeschreven. Daarbij waren honden van allerlei formaten en gewichten, die konden variëren van grote honden van 35 kilo tot kleine van 7 kilo. Tussen 1860 en 1870 werden dergelijke bulldoggen in twee klassen ingeschreven, waarbij een gewicht van 10 kilo de scheidslijn vormde.

Club

Al in 1875 werd de Bulldog Club opgericht. Reden was te voorkomen dat de Engelse bulldog met de heel grote Spaanse Bulldog werd gekruist. Er werd een standaard opgesteld, waarbij men zich concentreerde op niet al te grote, maar zeker ook geen te kleine honden. Op Engelse shows verdween de klasse voor bulldoggen onder de 10 kilo.

De handzame, kleine bulldoggen waren echter in de tussentijd enorm populair geworden in Frankrijk, nadat ze door Fransen waren opgemerkt in Engeland of in Normandië waar ze waren meegekomen met Engelse emigranten. Tal van hondjes werden naar Frankrijk geëxporteerd, waaronder vooral bulletjes met de in Engeland lelijk gevonden staande oren. Van een fokker, James Hinks, wordt verteld dat hij een bestelling uit Frankrijk kreeg om iedere bulldog onder de tien kilo die hij in Engeland kon vinden naar Frankrijk te versturen.

Colette

De kleine bulldoggen die in 1885 al als Franse Bulldog werden erkend, waren enorm geliefd door hun uitbundige, clowneske en beminnelijke karakter. De beroemde Franse schrijfster Colette (1873-1954) gaf in *Het huis van mijn moeder* prachtig gestalte aan het bulldogje uit haar jeugd, Toutouque. Deze was zo zachtaardig dat ze zich liet pikken door kuikentjes. Kleine poesjes werden aan haar toevertrouwd om schoon te likken. Colette's broer noemde het hondje liefkozend een "sympathieke cilinder". Ze was namelijk "breed en laag als een biggetje van vier maanden... Een paar onbenullen hadden haar doppige oren in een spitse vorm geknipt en haar staart helemaal bij haar achterwerk gecoupeerd." Wanneer een dorpsgenoot zich komt beklagen dat Toutouque zijn Setter heeft gebeten, barst de familie dan ook in "onbeschaamd gelach uit, en we wezen naar Toutouque die lui en gelukzalig op de grond lag, terwijl ze werd gekrabd door een klein heerszuchtig katje". Groot is vervolgens de ontzetting van Colette als ze ziet hoe Toutouque "als een soort geel monster met rechtopstaande haren... een flink stel tanden, uitpuilende ogen en een paarsachtige tong met schuimend speeksel" de Setter het hele dorp "met een onvoorstelbare snelheid" achterna zit en te grazen neemt. (Colette. *Sido – Het huis van mijn moeder* Vertaling Kiki Coumans, Uitgeverij Atlas, 2006)

Duur

Het waren vooral de grote, zachte ogen die je recht aankeken, het ronde, platte, op een mens lijkende gezicht en de ronde lichaamsvorm van de bulldog, waar mensen voor vielen en vallen. Volgens wetenschappers én liefhebbers vormt de gelijkenis met een mollige baby (onbewust) een onweerstaanbare aantrekkingskracht op veel mensen.

Tussen 1890 en 1909 was de bulldog ongekend populair. In 1909 werden er in Engeland maar liefst 1700 bulldoggen in het stamboek geregistreerd en nog steeds staat hij in Engeland in de top tien van de meest geliefde rassen. Rond 1890 was de bulldog niet alleen een van de meest geliefde, maar ook een van de duurste rassen. Prijzen lagen tussen de £300 en £600; ongekend hoge prijzen in een tijd dat het jaarinkomen van een timmerman ongeveer £100 bedroeg en dat van een arts £300. Voor kampioenen werd nog meer betaald. Voor enkele bulldoggen die tussen 1901 en 1904 naar Amerika werden verkocht, werd zelfs £1000 per hond betaald.

Buldogachtig

Het zijn waarschijnlijk chauvinisme en wellicht ook de hoge prijzen geweest, die er voor hebben gezorgd dat de Amerikanen ook hun eigen bulldogachtige ras wilden creëren. Het ras - na rijp beraad Boston Terriër genoemd - zou een Amerikaanse *Bull and Terrier*, genaamd Judge, tot stamvader hebben. Judge was een kruising tussen een Engelse Bulldog en een witte Terriër. Degelijke kruisingen waren eind 19^e eeuw bijzonder populair in Engeland en Amerika. Ze werden vaak voor hondengevechten gebruikt. De Boston Terriër werd echter vanaf het begin af aan als show- en gezinshond gefokt en na de erkenning als ras in 1893 ook

samen met de bulldoggen door *American Kennel Club* (AKC) geclassificeerd onder de ‘non-sporting’ rassen en niet onder de terriërs. In de jaren 1880 -1890 waarin het ras werd gecreëerd, werden Franse Bulldoggen veelvuldig ingekruist, wat nog duidelijk te zien is aan de oren van de Boston Terriër. Ook het charmante, uitbundige, beminnelijke, maar standvastige karakter deelt de Boston Terriër met de Franse Bulldog.

Oren

Dat de Boston Terriër en de Franse Bulldog tegenwoordig allemaal staande ‘tulp-oren’ hebben, heeft wellicht ook te maken met chauvinisme en rivaliteit die er bij de Fransen en Amerikanen bestond ten opzichte van de Engelsen, die veelvuldig hun politieke tegenstanders waren (geweest). Alle Bulldoggen en ook de Boston Terriër kwamen in de beginperiode met zowel staande als in meer of mindere mate hangende oren voor. De Engelsen vonden een staande oor echter uitgesproken lelijk en beschouwden het als een fout. Hun ideaal voor de Engelse Bulldog was het naar achter gevouwen oor, rozenoor genoemd.

Keizersnee

Het fokken op een bepaald uiterlijk had echter ook minder onschuldige gevolgen. Al in de vroege rasstandaarden van de Franse en Engelse Bulldoggen werd nadruk gelegd op het hebben van een krachtige, compacte bouw, een ronde brede schedel en een korte snuit met veel plooiën, waarin de neus bijna tussen de ogen zat. Bij de Engelse Bulldog werd ten aanzien van de schedel zelfs speciaal opgemerkt: hoe groter, hoe beter.

Door selectief te fokken op steeds grotere en bredere hoofden is de kop van de Engelse Bulldog verhoudingsgewijs inmiddels dan ook zo groot en breed geworden, dat 80% van de pups alleen met de keizersnee geboren kunnen worden. Ook bij de Franse Bulldog en de Boston Terriër is dat relatief vaak het geval.

Babyface

Waarschijnlijk door de aantrekkingskracht die het ‘babyface’ van de bulletjes onbewust uitoefende, werd het ideaal van de rasstandaard verder ook dusdanig overdreven gevolgd en door keurmeesters met plaatsingen beloond, dat de snuiten extreem kort werden.

Nu worden een brede schedel met een korte snuit en ook dwerggroei met verhoudingsgewijs kortere poten of vreemd gekrulde staarten doorgaans bij honden niet als ongewoon of heel verkeerd beschouwd. Dergelijke afwijkende vormen zijn namelijk al vroeg in het proces van domesticatie ontstaan door genmutaties en komen relatief veel voor. Het gaat hierbij in feite echter om groeiafwijkingen – brachycefalie en chondrodysplasie - die in een ernstige vorm het welzijn van de honden ernstig kunnen aantasten.

Ademnood

Door het fokken op extreem korte snuiten bij de Franse en Engelse Bulldog en Boston Terriër ontstonden er, door een gebrek aan ruimte, allerlei anatomische afwijkingen en misvormingen, zoals vernauwde neusgaten en een te smalle luchtpijp, die een normaal functioneren belemmeren. Een bulldog ademt als het ware door een rietje in. Hij moet enorm zijn best doen om voldoende lucht binnen te krijgen. Doordat het zachte verhemelte verhoudingsgewijs verder naar achter is komen te liggen, wordt het bij inademing een stukje de keel ingezogen, waardoor de inademing nog verder wordt geblokkeerd.

Het zo charmant gevonden gesnurk en geknor van bulldoggen is dus in feite het gevolg van een bemoeilijkte ademhaling, waardoor de hond continu een beetje zuurstoftekort heeft. Bij inspanning en bij warm weer als de honden moet kunnen hijgen, kunnen bulldoggen dan ook behoorlijk in ademnood komen. Bovendien kunnen zij levensgevaarlijk oververhit raken doordat zij hun warmte onvoldoende kunnen afvoeren.

BBC documentaire

Met een onvoorstelbare snelheid door een heel dorp achter een andere hond aanrennen zoals Toutouque in 1883 nog met gemak kon, is er voor de meeste huidige bulldoggen dan ook niet meer bij. Pas recent zijn er dankzij de kritische BBC documentaire *Pedigree Dogs exposed* uit 2009 in Europa pogingen ondernomen om het tij te keren. Zo is de FCI rasstandaard op tal van punten aangepast om het ademhalingsprobleem, de grootte van de kop en de lengte van de snuit aan te pakken. Helaas heeft de Amerikaanse Kennel Club dit voorbeeld niet gevolgd en niet aangedrongen bij de Amerikaanse Bulldog Club om de rasstandaard aan te passen. De Bulldog staat in Amerika op de zesde plaats van meest populaire rassen, vlak achter de Golden Retriever. Fokkers zijn bang dat veranderingen in snuitlengte er voor zullen zorgen dat “de Buldog de Buldog niet meer is”.

Nederland voorop

Nederland loopt daarentegen voorop om het welzijn van de Engelse Bulldog te verbeteren. Als eerste heeft de Raad van Beheer samen met de Engelse Bulldoggen clubs besloten dat de honden voor een conditietest moeten slagen om er mee te mogen fokken: geen geslaagde conditietest, geen stamboom.

De test laat pijnlijk duidelijk zien hoe triest het is gesteld met de gezondheid van de huidige bullenbijter. Om te slagen moet de hond aan de lijn binnen twaalf minuten een afstand van 1000 meter kunnen afeggen en moet zijn hartslag en temperatuur na een kwartier weer op hetzelfde peil zijn als het kwartier voorafgaand aan deze wandeling. Het is blijkbaar al een hele prestatie als een bulldog een vlot wandelend mens (5 km per uur) kan bijhouden!

Wetenschappelijke literatuur:

Parker, Heidi G. (2012). Analyses of modern dog breeds. *Mammalian Genome* 23, 19-27.

Engelse bulldoggen rond 1910

Franse Bulldog rond 1910

Franse bulldoggen rond 1900

Boston Terrier rond 1910

Boston Terrier rond 1900